EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.2.2021
COM(2021) 63 final

2021/0033 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Minamata elavhõbedakonventsiooni osaliste konverentsi neljandal istungil seoses kavatsusega võtta vastu otsused, millega muudetakse kooskõlas kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõikega 8 ja artikli 5 lõikega 10 konventsiooni A ja B lisa, mis käsitlevad elavhõbedat sisaldavaid tooteid ja tootmisprotsesse, milles kasutatakse elavhõbedat või selle ühendeid

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel Minamata elavhõbedakonventsiooni (edaspidi „konventsioon“) osaliste konverentsi neljandal istungil võetav seisukoht seoses konventsiooni A ja B lisa muutmise otsuste kavandatud vastuvõtmisega. Neis lisades on esitatud loetelud elavhõbedat sisaldavatest toodetest ja tootmisprotsessidest, milles kasutatakse elavhõbedat või selle ühendeid (edaspidi „elavhõbedaga seotud protsessid“), mille puhul on kehtestatud kas järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevad või elavhõbeda kasutamist reguleerivad[1] sätted.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Minamata elavhõbedakonventsioon

Konventsioon on peamine rahvusvaheline õigusraamistik, mille eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja keskkonda elavhõbeda ja selle ühendite inimtekkelise heite laskmise eest õhku, vette ja pinnasesse. Selles käsitletakse elavhõbeda kogu olelusringi alates elavhõbedamaagi kaevandamisest kuni elavhõbedajäätmete kõrvaldamiseni.

Konventsioon jõustus 16. augustil 2017.

Euroopa Liit (edaspidi „liit“) on konventsiooni[2] osaline, nagu ka enamik liikmesriike[3].

Vastavalt konventsiooni artikli 4 lõikele 1 ei tohi A lisa I osas loetletud elavhõbedat sisaldavaid tooteid (nt teatavaid kompaktluminofoorlampe) pärast selles osas sätestatud järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevi enam valmistada, importida ega eksportida.

Vastavalt artikli 4 lõikele 3 võtavad osalised meetmeid, et reguleerida elavhõbeda kasutamist A lisa II osas loetletud elavhõbedat sisaldavate toodete puhul.

Vastavalt artikli 5 lõikele 2 tuleb lõpetada elavhõbeda ja selle ühendite kasutamine B lisa I osas loetletud elavhõbedaga seotud protsessides (nt kloorleeliste tootmine) selles osas sätestatud järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevadeks.

Artikli 5 lõike 3 kohaselt võtavad osalised meetmeid, et reguleerida elavhõbeda kasutamist B lisa II osas loetletud elavhõbedaga seotud protsessides, sealhulgas üleminekuks elavhõbedavabadele protsessidele, kui see on majanduslikult ja tehniliselt teostatav.

Kooskõlas artikli 4 lõigetega 4, 7 ja 8 ning artikli 5 lõigetega 5, 9 ja 10 vaadatakse A ja B lisa 16. augustiks 2022 läbi, võttes arvesse osaliste[4] muudatusettepanekuid ning teavet, mis on edastatud elavhõbedat sisaldavate toodete ning olemasolevate tehniliselt ja majanduslikult teostatavate elavhõbedavabade asendustoodete kohta, pidades samas silmas keskkonna ja inimeste tervisega seotud riske ja kasu.

---

[1] Käesolevas dokumendis hõlmab mõiste „elavhõbeda kasutamise reguleerimine“ üldiselt nõudeid, mis on sätestatud Minamata elavhõbedakonventsiooni A ja B lisa II osas.

[2] Nõukogu 11. mai 2017. aasta otsus (EL) 2017/939 Minamata elavhõbedakonventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 142, 2.6.2017, lk 4).

[3] 16. novembriks 2020 olid Minamata elavhõbedakonventsiooni ratifitseerinud 24 liikmesriiki: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Iirimaa, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi Vabariik ja Ungari.

[4] Käesolevas dokumendis tähendab mõiste „osalised“ elavhõbedakonventsiooni osalisi.

Artiklites 26 ja 27 on sätestatud põhieeskirjad, mis käsitlevad muu hulgas konventsiooni lisade muutmise ettepanekute esitamist osaliste poolt ning muudetud lisade vastuvõtmist ja jõustumist. Konventsiooni sekretariaat peab edastama lisade muutmise ettepanekud kõikidele osalistele vähemalt kuus kuud enne konventsiooniosaliste konverentsi, kus need esitatakse vastuvõtmiseks, st antud juhul hiljemalt 1. mail 2021. Kavandatud muudetud lisad võetakse vastu kooskõlas hääletuskorraga, mis on sätestatud artikli 26 lõikes 3 ja kodukorda käsitlevas otsuses MC-1/1, mis võeti vastu konventsiooniosaliste konverentsi esimesel istungil (24.–29. september 2017)[5].

Lisa muudatus jõustub kõigi osaliste suhtes aasta pärast seda, kui konventsiooni hoiulevõtja on teatanud muudatuse vastuvõtmisest, välja arvatud nende osaliste puhul, kes on esitanud artikli 30 lõike 5 kohase avalduse. Kuna liit ei ole sellist avaldust esitanud, kohaldatakse tema suhtes muudetud või uute lisade jõustumise üldeeskirja.

2.2. Konventsiooniosaliste konverents

Konventsiooniosaliste konverents täidab talle konventsiooniga määratud ülesandeid. Selleks arutab ja võtab konventsiooniosaliste konverents muu hulgas mis tahes meetmeid, mis võivad olla vajalikud konventsiooni eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas võtab vastu asjakohased suunised.

Vastavalt konventsiooni artiklile 28 ja eespool nimetatud otsusele MC-1/1 on igal osalisel üks hääl. Liidu kui piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni häälte arv liidu pädevusse kuuluvates küsimustes vastab siiski konventsiooniga ühinenud liikmesriikide arvule. Liit ei kasuta oma hääleõigust, kui seda kasutab tema mis tahes liikmesriik, ja vastupidi.

2.3. Konventsiooniosaliste konverentsi kavandatavad aktid

Konventsiooniosaliste konverentsi kolmandal istungil (25.–29. november 2019) võeti vastu otsus MC-3/1,[6] millega loodi tehnilistest ekspertidest koosnev ajutine töörühm, et jätkata istungitevahelisel ajal kuni neljanda istungini arutelu elavhõbedat sisaldavate toodete ja elavhõbedaga seotud protsesside üle. Sellele töörühmale anti volitus eelkõige täiustada ja korrastada teavet, mida osalised esitavad kooskõlas konventsiooni artikli 4 lõigetega 4 ja 7 ning artikli 5 lõigetega 4 ja 9 kõnealuste toodete ja protsesside elavhõbedavabade asendustoodete ja -protsesside olemasolu, tehnilise ja majandusliku teostatavuse ning keskkonna- ja terviseriskide ja kasu kohta.

Võttes arvesse ekspertide töö tulemusi, on konventsiooniosaliste konverentsi neljandal istungil kavas võtta sel teemal vastu üks või mitu otsust (edaspidi „kavandatavad aktid“).

Kavandatavate aktidega muudetakse konventsiooni A lisa, täiendades seda elavhõbedat sisaldavate toodetega, mille puhul on olemas inimeste tervisele ja keskkonnale kasulikud majanduslikult ja tehniliselt teostatavad elavhõbedavabad asendustooted ning mille suhtes kohaldatakse alates kindlaksmääratud järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevadest valmistamis-, impordi- ja ekspordikeeldu või elavhõbeda kasutamist reguleerivaid meetmeid.

---

[5] Otsus MC-1/1 kodukorra kohta, UNEP/MC/COP1/Dec. 1, kättesaadav aadressil http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP1/Decisions/tabid/8648/language/en-US/Default.aspx.

[6] Otsus MC-3/1 A ja B lisa läbivaatamise kohta, UNEP/MC/COP3/Dec. 1, kättesaadav aadressil http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP3/Decisions/tabid/8654/language/en-US/Default.aspx.

Kavandatavate aktidega muudetakse ka konventsiooni B lisa, täiendades selle I osa elavhõbedaga seotud protsessidega, mille puhul on olemas inimeste tervisele ja keskkonnale kasulikud majanduslikult ja tehniliselt teostatavad elavhõbedavabad asendusprotsessid, millega loobutakse kindlaksmääratud järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevadeks elavhõbeda kasutamisest.

Kavandatavate aktidega muudetakse konventsiooni B lisa II osa, tugevdades selle sätteid, millega reguleeritakse elavhõbeda kasutamist vinüülkloriidi monomeeri, naatrium- ja kaaliummetülaadi või -etülaadi (alkoholaadid) ning polüuretaani tootmisel, ja/või lisades muud elavhõbedaga seotud protsessid koos seonduvate elavhõbeda kasutamise nõuetega.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Liidu eesmärk on lõpetada järk-järgult elavhõbeda kasutamine liidu ja üleilmsel tasandil, kui on olemas elujõulised alternatiivid, tehes seda võimalikult kiiresti ja täielikult[7]. Selle eesmärgi saavutamine eeldab eelkõige elavhõbedat sisaldavate toodete järkjärgulist kasutusest kõrvaldamist ning üleminekut elavhõbedaga seotud protsessidelt elavhõbedavabadele protsessidele, kui see on elujõuline, tehniliselt teostatav ning kasulik inimeste tervisele ja keskkonnale.

Üleilmsel tasandil selle eesmärgini jõudmiseks tehtavad edusammud aitaksid saavutada Euroopa rohelises kokkuleppes[8] sätestatud nullsaaste eesmärki mürgivaba keskkonna saavutamiseks. Need aitaksid ka ellu viia ELi 2020. aasta kestlikkust toetavat kemikaalistrateegiat,[9] milles Euroopa Komisjon on kohustunud säilitama rahvusvahelisel tasandil juhtrolli kemikaalide keskkonnahoidlikul käitlemisel, sealhulgas edendades maailmas ELi standardeid.

Konventsiooni A lisa (milles on esitatud loetelu elavhõbedat sisaldavatest toodetest, mille suhtes kohaldatakse valmistamis-, impordi- ja ekspordikeeldu või elavhõbeda kasutamist käsitlevaid nõudeid) läbivaatamine

Liidu nimel võetav seisukoht põhineb järgmisel.

Elavhõbedat käsitleva määruse (EL) 2017/852 (edaspidi „elavhõbedamäärus“)[10] II lisal, millega on üle võetud konventsiooni A lisa (I osa), on laiem kohaldamisala kui konventsioonil, kuna see hõlmab arvukamaid elavhõbedat sisaldavaid tooteid (nt nööpelemendid).

---

7 Vt nõukogu 14. märtsi 2011. aasta järeldused „Ühenduse elavhõbedaalase strateegia läbivaatamine“.

8 Komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatis „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

9 Komisjoni 14. oktoobri 2020. aasta teatis „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia. Mürgivaba keskkonna loomise suunas“ (COM(2020) 667 final).

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/852 elavhõbeda kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008 (ELT L 137, 24.5.2017, lk 1).

Seisukohas, mille liit edastas (2020. aasta märtsis) kooskõlas otsusega MC-3/1,[11] on nimetatud mitut muud elavhõbedat sisaldavat toodet, mille puhul on olemas teostatavad ja kasulikud elavhõbedavabad asendustooted, sealhulgas tooteid, mille laskmine siseturule ja importimine on juba keelatud,[12/13] nt vastavalt direktiivile 2011/65/EL[14] ja määrusele (EÜ) nr 1907/2006 (REACH),[15] kuid mille suhtes valmistamis- ja ekspordikeeldu veel ei kohaldata.

Sellest tulenevalt pakub A lisa läbivaatamine üleilmsel tasandil mitmeid võimalusi edendada kogu maailmas võrdseid võimalusi ning vähendada elavhõbeda edasist kasutamist ja seonduvat saastet:

(1) vähendada lõhet kehtivate, rohkem edasi arendatud liidu õigusaktide ja konventsiooni vahel, lisades konventsiooni A lisa I osasse tooted, mis on liidu elavhõbedamääruse II lisas juba loetletud;

(2) lisada konventsiooni A lisa I osasse tooted, mille suhtes liidu elavhõbedamääruse kohast valmistamis- ja ekspordikeeldu veel ei kohaldata, kuid mida sellegipoolest ei tohi enam lasta liidu turule või mille puhul on käsil õigusaktide muutmine eesmärgiga kehtestada liidu tasandil sarnane keeld. Kui osalised otsustavad lisada konventsiooni A lisa II osasse ühe või mitu toodet (määramata kindlaks nende järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevi), näeb liit sellist poliitikavarianti siiski võimalusena vähendada lõhet konventsiooni ja liidu õigusaktide vahel, tingimusel et selliste toodete jaoks kehtestatakse selged elavhõbeda kasutamist reguleerivad meetmed.

Kui osalised lepivad konventsiooniosaliste konverentsi neljandal istungil sellistes täiendustes kokku ja liit neid toetab, võtab komisjon kooskõlas elavhõbedamääruse artikliga 20 vastu delegeeritud õigusakti, mille eesmärk on viia määruse II lisa vastavusse konventsiooni muudetud A lisaga.

Seega on liidu nimel konventsiooniosaliste konverentsi neljandal istungil võetav seisukoht toetada selliste aktide vastuvõtmist, mille eesmärk on laiendada konventsiooni A lisa kohaldamisala, lisades sellesse elavhõbedat sisaldavad tooted, mille valmistamine ja millega kauplemine on liidu elavhõbedamääruse II lisa kohaselt juba keelatud või mille liidu turule

---

11 ELi seisukoht, mis käsitleb elavhõbedat sisaldavaid tooteid ning tootmisprotsesse, milles kasutatakse elavhõbedat või selle ühendeid (märts 2020), kättesaadav aadressil http://www.mercuryconvention.org/Portals/11/documents/meetings/COP4/submissions/EU_AnnexAB.pdf.

12 Mõiste „siseturule laskmine“ hõlmab elavhõbedat sisaldavate toodete turule laskmist reguleerivate ELi õigusaktide kohast importi.

13 Asjakohaste ELi õigusaktide täieliku loetelu leiab mõjuhinnangut sisaldavast komisjoni talituste töödokumendist „Ratification and Implementation by the EU of the Minamata Convention on Mercury Accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on mercury, and repealing Regulation (EC) No 1102/2008“ (SWD(2016) 17 final, 2. veebruar 2016).

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/65/EL teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes (ELT L 174, 1.7.2011, lk 88).

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

laskmine on juba keelatud või mille puhul on käsil õigusaktide muutmine eesmärgiga kehtestada liidu tasandil sarnane keeld ning mille saab asendada majanduslikult ja tehniliselt teostatavate ning keskkonnale ja inimeste tervisele kasulike asendustoodetega.

Konventsiooni B lisa (milles on esitatud loetelu elavhõbedaga seotud protsessidest, mille suhtes kohaldatakse järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevi või elavhõbeda kasutamist käsitlevaid nõudeid) läbivaatamine

Liidu nimel võetav seisukoht põhineb järgmisel.

Konventsiooni artikli 5 lõiked 2 ja 3 ning B lisa on võetud liidu õigusesse, eelkõige elavhõbedamääruse artikli 7 lõigetesse 1 ja 3 ning III lisasse, üle rangemalt.

Esiteks, kui konventsiooni B lisa hõlmab viit konkreetset elavhõbedaga seotud protsessi (kloorleeliste, atseetaldehüüdi, vinüülkloriidi monomeeri, alkoholaatide ja polüuretaani tootmine), siis elavhõbedamääruse III lisa sisaldab üldsätet, millega keelatakse alates kindlaksmääratud järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevadest elavhõbeda ja selle ühendite kasutamine kõigis liidu tootmisprotsessides, kui neid kasutatakse katalüsaatorina (alates 1. jaanuarist 2018) või elektroodina (alates 1. jaanuarist 2022). Selle keelu kohaldamisala on seega liidu õiguses piiritlemata.

Teiseks, kuigi elavhõbedamääruse III lisas on sätestatud vinüülkloriidi monomeeri, alkoholaatide ja polüuretaani tootmise puhul järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevadest mitu erandit, on need sätted võrreldes konventsiooni B lisaga rangemad: elavhõbedamäärusega on elavhõbeda kasutamine *elektroodina kloorleeliste tootmisel* keelatud alates 11. detsembrist 2017, konventsioonis on kehtestatud järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevaks aasta 2025. Lisaks, kui elavhõbedamääruse alusel on keelatud kasutada elavhõbedat *katalüsaatorina polüuretaani tootmisel* alates 1. jaanuarist 2018 ja *vinüülkloriidi monomeeri tootmisel* alates 1. jaanuarist 2022 ning *elektroodina alkoholaatide tootmisel* alates 1. jaanuarist 2028, siis konventsioonis on kehtestatud üksnes elavhõbeda kasutamise piirang ning öeldud, et osalised seavad eesmärgi lõpetada järk-järgult elavhõbeda kasutamine 16. augustiks 2027 (polüuretaani puhul) või lõpetavad järk-järgult elavhõbeda kasutamise viie aasta jooksul pärast seda, kui konventsiooniosaliste konverents on otsustanud, et elavhõbedavabad asendusprotsessid on muutunud tehniliselt ja majanduslikult teostatavaks (vinüülkloriidi monomeeri ja alkoholaatide puhul). Elavhõbedamääruses on sätestatud, et olemasolev tootmisvõimsus ei tohi alkoholaatide tootmisel, kus kasutatakse elektroodina elavhõbedat, enne järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäeva (1. jaanuar 2028) suureneda, samal ajal kui konventsiooniga ei ole ette nähtud ei senise olukorra säilitamise kohustust ühegi kõnealuse kolme elavhõbedaga seotud protsessi puhul (vinüülkloriidi monomeeri, polüuretaani ja alkoholaatide tootmine) ega siduvat järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäeva.

Nii nagu konventsiooni A lisa läbivaatamine pakub ka B lisa läbivaatamine mitmeid võimalusi edendada kogu maailmas võrdseid võimalus ja vähendada elavhõbeda tööstuslikku kasutamist:

(1) vähendada lõhet kehtivate, rohkem edasi arendatud liidu õigusaktide ja konventsiooni vahel, lisades konventsiooni B lisasse vinüülkloriidi monomeeri, alkoholaatide ja polüuretaani tootmise jaoks, mille puhul kasutatakse elavhõbedat, järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevad kooskõlas liidu õigustikuga ning

kaaludes olemasolevaid tehniliselt ja majanduslikult teostatavaid elavhõbedavabu asendusprotsesse, mida on nimetatud 2020. aasta märtsis otsuse MC-3/1 alusel esitatud liidu seisukohas;

(2) lisada konventsiooni B lisasse üldsäte, mis hõlmab kõiki olemasolevaid elavhõbedaga seotud protsesse koos järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevadega;

(3) lisada konventsiooni B lisasse säte, millega keelatakse suurendada osaliste kehtestatud järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevadeks elavhõbedaga seotud protsesside puhul tootmisvõimsust.

Seega on liidu nimel konventsiooniosaliste konverentsi neljandal istungil võetav seisukoht toetada selliste aktide vastuvõtmist, mille eesmärk on kehtestada kõikide elavhõbedaga seotud protsesside jaoks järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäev ja tugevdada elavhõbeda kasutamist reguleerivaid sätteid, lisades eelkõige kohustuse mitte suurendada asjaomasteks järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevadeks tootmisvõimsust.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 on reguleeritud otsused, millega „kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[16].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Konventsiooniosaliste konverents on lepinguga, st Minamata elavhõbedakonventsiooniga ettenähtud organ.

Aktid, mille konventsiooniosaliste konverents peab vastu võtma, on õigusliku toimega aktid, sest konventsiooniosalised peavad võtma meetmeid, et tagada nende rakendamine ja täitmine.

Kavandatavad aktid ei täienda ega muuda konventsiooni institutsioonilist raamistikku.

Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht

[16] Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatavate aktide peamine eesmärk ja sisu on seotud keskkonna ja inimeste tervise kaitsega.

Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1.

4.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9.

2021/0033 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Minamata elavhõbedakonventsiooni osaliste konverentsi neljandal istungil seoses kavatsusega võtta vastu otsused, millega muudetakse kooskõlas kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõikega 8 ja artikli 5 lõikega 10 konventsiooni A ja B lisa, mis käsitlevad elavhõbedat sisaldavaid tooteid ja tootmisprotsesse, milles kasutatakse elavhõbedat või selle ühendeid

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis nõukogu otsuse 2017/939/EL[17] alusel Minamata elavhõbedakonventsiooni[18] (edaspidi „konventsioon“), mis jõustus 16. augustil 2017.

(2) Vastavalt kodukorda käsitlevale otsusele MC-1/1, mis võeti vastu konventsiooniosaliste konverentsi esimesel istungil, peavad konventsiooniosalised tegema kõik selleks, et jõuda kõigis sisulistes küsimustes kokkuleppele konsensuse teel.

(3) Konventsiooniosaliste konverentsi neljandal istungil 1.–5. novembril 2021 on kavas võtta vastu üks või mitu otsust (edaspidi „kavandatavad otsused“), millega muudetakse konventsiooni A lisa, mis sisaldab loetelu elavhõbedat sisaldavatest toodetest, mille suhtes kohaldatakse valmistamis-, impordi- ja ekspordikeeldu alates kindlaksmääratud kuupäevast või elavhõbeda kasutamist reguleerivaid meetmeid, ja/või konventsiooni B lisa, mis sisaldab loetelu tootmisprotsessidest, milles kasutatakse elavhõbedat või selle ühendeid (edaspidi „elavhõbedaga seotud protsessid“), mille suhtes kohaldatakse elavhõbeda kasutamist reguleerivaid nõudeid või kohustust lõpetada kindlaksmääratud kuupäeval elavhõbeda kasutamine.

(4) Kavandatavate otsustega laiendatakse konventsiooni A lisa kohaldamisala, lisades sellesse täiendavad elavhõbedat sisaldavad tooted koos seonduvate järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevade või elavhõbeda kasutamist reguleerivate meetmetega.

(5) Määruse (EL) 2017/852[19] II lisa, millega on liidu õigusesse üle võetud konventsiooni A lisa, juba hõlmab arvukamaid elavhõbedat sisaldavaid tooteid ning lisaks

---

17 Nõukogu 11. mai 2017. aasta otsus (EL) 2017/939 Minamata elavhõbedakonventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 142, 2.6.2017, lk 4).

18 Minamata elavhõbedakonventsiooni kinnitatud ärakiri on kättesaadav aadressil https://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/10/20131010%2011-16%20AM/CTC-XXVII-17.pdf.

kohaldatakse muude elavhõbedat sisaldavate toodete suhtes liidu õigusaktide alusel siseturule laskmise keeldu või on nende puhul käsil liidu õigusaktide muutmine eesmärgiga kehtestada selline keeld.

(6) Kavandatavate otsustega laiendatakse konventsiooni B lisa kohaldamisala, kehtestades sellega hõlmatud elavhõbedaga seotud protsesside jaoks järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevad ja/või lisades sellesse veel elavhõbedaga seotud protsesse koos järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevadega ja/või tugevdades asjaomaste protsesside puhul selles lisas sätestatud elavhõbeda kasutamist reguleerivaid nõudeid.

(7) Määruse (EL) 2017/852 III lisa, millega on liidu õigusesse üle võetud konventsiooni B lisa, hõlmab arvukamaid elavhõbedaga seotud protsesse ja selles on sätestatud kõigi asjaomaste protsesside järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevad.

(8) Kuna kavandatavatel otsusel on heakskiitmise korral õiguslik toime, sest konventsiooniosalised peavad võtma meetmeid nende rakendamiseks riiklikul ja/või piirkondlikul tasandil, on asjakohane määrata kindlaks konventsiooniosaliste konverentsil liidu nimel võetav seisukoht.

(9) Liit andis olulise panuse elavhõbedat sisaldavaid tooteid ja elavhõbedaga seotud protsesse käsitlevate konventsiooni sätete väljatöötamisse ning osales istungitevahelisel ajal aktiivselt ekspertide töörühmas, mis loodi konventsiooniosaliste konverentsi kolmandal istungil vastu võetud otsusega MC-3/1[20] ja mille töö tulemusena on valminud kavandatavad otsused.

(10) Liit peaks toetama selliste konventsiooniosaliste konverentsi otsuste vastuvõtmist, mis võimaldavad vähendada lõhet liidu õigusaktide ja konventsiooni vahel ning mille eesmärk on laiendada konventsiooni kohaldamisala, lisades sellesse elavhõbedat sisaldavad tooted, mille liidu turule laskmine on juba keelatud või mille puhul on käsil õigusaktide muutmine eesmärgiga kehtestada liidu tasandil sarnane keeld, kooskõlas liidu eesmärgiga lõpetada järk-järgult elavhõbeda ja selle ühendite kasutamine, kui see on teostatav.

(11) Liit peaks samuti toetama selliste konventsiooniosaliste konverentsi otsuste vastuvõtmist, mis võimaldavad vähendada lõhet liidu õigusaktide ja konventsiooni vahel, tagades et elavhõbedaga seotud protsessidest, mida määruses (EL) 2017/852 juba käsitletakse, loobutakse järk-järgult kindlaksmääratud kuupäevadeks või et nende suhtes kohaldatakse rangemaid elavhõbeda kasutamist reguleerivaid nõudeid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu nimel konventsiooniosaliste konverentsi neljandal istungil võetav seisukoht on toetada i) selliste konventsiooni A ja B lisa muutmise otsuste vastuvõtmist, millega vähendatakse lõhet liidu õigusaktide ja konventsiooni vahel, ning ii) selliste konventsiooni A lisa muutmise otsuste vastuvõtmist, millega kohaldatakse ülemaailmset valmistamis- ja kauplemiskeeldu elavhõbedat sisaldavate toodete suhtes, mille liidu turule laskmine on juba

---

[19] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/852 elavhõbeda kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008 (ELT L 137, 24.5.2017, lk 1).

[20] Otsus MC-3/1 A ja B lisa läbivaatamise kohta, UNEP/MC/COP3/Dec. 1, kättesaadav aadressil http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP3/Decisions/tabid/8654/language/en-US/Default.aspx£

keelatud või peagi keelatakse, ning kehtestatakse elavhõbedaga seotud protsesside jaoks järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise kuupäevad või rangemad nõuded.

Artikkel 2

Olenevalt olukorra arengust konventsiooniosaliste neljandal istungil võivad liidu esindajad, konsulteerides kohapeal koordinatsioonikohtumistel liikmesriikidega, kokku leppida artiklis 1 osutatud seisukoha täpsustamises ilma nõukogu täiendava otsuseta.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja